

Комунальний заклад Кагарлицької міської ради
“Ставівський ліцей”

Затверджено на засіданні педагогічної ради
Протокол №7 від 31 серпня 2022 року

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ 5 КЛАСУ**

розроблена педагогічними працівниками навчального закладу
на основі модельної програми « Українська мова. 5 - 6 класи »
для закладів загальної середньої освіти

(автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В.,
Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.),
яка рекомендована Міністерством освіти і науки
України

(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 року № 795)

УКРАЇНСЬКА МОВА

5 КЛАС

(140 год, 4 год на тиждень)

Навчальна програма складена відповідно до модельної навчальної програми «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.) (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Пояснювальна записка

Метою навчання української мови у школі є формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості.

Завдання навчального предмету: навчити вільно, комунікативно доцільно користуватися засобами української мови; виховувати свідоме прагнення до вивчення української мови; сформувати духовний світ учнів, цілісні світоглядні уявлення, загальнолюдські ціннісні орієнтири; розвинути мислення, пам'ять, творчі здібності, естетичні почуття, самоповагу та впевненість у собі. Знання мають стати інструментом у розв'язанні життєвих проблем, засобом особистісного розвитку, соціалізації учнів, успішного професійного становлення та облаштування свого життя.

Навчальна програма ґрунтується на засадах цінностей українського народу, особистісно зорієнтованого, компетентнісного, діяльнісного підходів.

Програма передбачає реалізацію вимог до обов'язкових результатів навчання в мовно – літературній галузі, враховує наступність між циклами навчання.

У програмі визначено:

- очікувані результати навчання учнів;
- зміст навчального предмета;
- види навчальної діяльності учнів.

Очікувані результати навчання учнів – це результати, яких потрібно досягти на певному етапі освітнього процесу. Вони співвідносяться з обов'язковими результатами навчання, визначеними Державним стандартом. Послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів забезпечується структуруванням змісту навчального предмета з використанням розділів, тем/тематик.

Зміст програми окреслює рекомендований обсяг навчального матеріалу, що має бути опанований учнями за певний період навчання в процесі досягнення очікуваних результатів.

Для зручності у програмі виокремлено види діяльності, які будуть здійснюватися на традиційних уроках розвитку мовлення.

У програмі сформульовані ціннісні орієнтири. Які допомагають вчителю вибрати тематику творчих робіт і дидактичного матеріалу, урізноманітнити навчальну діяльність, сформувати в учнів компетентності, які необхідні для успішної самореалізації у суспільстві. Виховання на цінностях є ключовим у педагогічних працях В.Сухомлинського, який наголошував: «Людину треба вчити, що вона живе не у пустелі, а серед людей. Кожен твій крок позначається на твоєму ближньому, тому що ідеш ти кудись і з якоюсь метою; кожне твоє слово в душі іншого відгукнеться, але як воно відгукнеться – залежить від тебе...»

Знання української мови стимулює особистість до естетичного самовираження, активної участі в різних формах життя суспільства. Мова дає особистості можливість досягнути мікро- й макросвіт, самоствердитись, вона є однією з ознак національної приналежності, громадянства.

Мова стає зрозумілішою і швидше засвоюється дітьми, коли в основу її вивчення покласти принцип народності, який допоможе прищепити любов до мови, слова через використання всіх видів і жанрів народної творчості, засвоєння учнями народного мовленнєвого етикету.

Урок української мови на сучасному етапі має такі основні особливості:

- виховання мовної особистості, національно-свідомого громадянина України;
- реалізація комунікативно-діяльнісного, українознавчого, функціонально-стилістичного аспектів навчання;
- розвиток пізнавальних і творчих здібностей особистості;
- удосконалення всіх видів мовленнєвої діяльності;
- здійснення морального, етичного та естетичного виховання, що передбачає особистісний підхід до навчання;
- інтегральність уроку;
- оптимальність змісту уроку.

Навчальний предмет «Українська мова» забезпечує реалізацію вимог до обов'язкових результатів навчання мовно-літературної галузі.

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
ВСТУП (2 год.) Значення мови в житті людини й суспільства (1 год.) Українська мова — державна мова України (1 год.) Ціннісні орієнтири • Необхідність вільного володіння державною мовою. Усвідомлення мовних обов’язків громадянина держави. • Повага до історії та культурного надбання українського народу, розуміння ментальності народу. • Усвідомлення потреби в спілкуванні, знанні правил спілкування та вмінні дотримуватися їх. • Розпізнавання маніпулятивного спілкування та оцінювання його як небезпечного й небажаного. Необхідність протистояння маніпулятивним впливам.		
Учень /учениця: розуміє та відтворює зміст почутого повідомлення, толерантно реагує, використовуючи формули мовного етикету, етично висловлює власне ставлення до почутого доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації	МОВНА ЛІНІЯ • Мова як основний засіб спілкування. Інші функції мови: формування думки, пізнавальна, об’єднувальна. • Мовні й немовні засоби спілкування, які люди використовують у повсякденному житті. • Значення української мови як державної в житті Української держави та її громадян. • Зміст статті 10 Конституції України. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ 1. Чому українською мовою	МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ • Міркування та відповіді на запитання за змістом висловлень відомих людей про значення мови в житті людини й суспільства (усно). • Записування речень, висловлень. • Колективне складання ланцюжка-продовження твердження «Мова необхідна людям, щоб...» (наприклад, спілкуватися, формувати думки, пізнавати світ, передавати досвід, об’єднуватися в спільноту). • Діагностична робота. • Обмін думками на теми,
використовує потрібні вербальні та невербальні засоби для збагачення міжособистісної комунікації позитивними	варто пишатися? 2. Чи можна без мови побудувати собор, подолати стихійне лихо чи провести Олімпійські ігри? 3. Як за допомогою мови людина пізнає світ? 4. Чому суспільству було б	пов’язані із ціннісними орієнтирами. • Пояснення функцій мови та змісту статті 10 Конституції України. • Порівняння мовних і немовних (звукові і світлові сигнали, символіка, дорожні

емоціями, створення комфортної атмосфери спілкування, спонукання співрозмовників до певних дій читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання характеризує порушені в тексті проблеми знаходить у тексті відому і нову інформацію формулює тему та основну думку тексту виокремлює в тексті мікротеми формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту проектує власну поведінку в ситуаціях,	важко без мови? 5. Чому потрібно берегти українську мову? 6. Чи обов'язково знати мову того народу, серед якого живете? МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ • Загальне уявлення про мовлення як діяльність. • Види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо), їхні особливості. • Різновиди мовленнєвого спілкування: усне й писемне, монологічне й діалогічне. • Мета спілкування та адресат мовлення. • Основні правила спілкування: ввічливість, привітність, доброзичливість, уважність до співрозмовника, стриманість, тактовність (практично).	знаки тощо) засобів спілкування, які люди використовують у повсякденному житті. • Формулювання правил спілкування на основі прочитаних крилатих висловів. • Колективне складання словника найпоширеніших етикетних формул (привітання, прощання, вибачення, висловлення вдячності та ін.). • Складання висловлення з урахуванням ситуації спілкування за ілюстрацією (або коміксом). • Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних з неврахуванням умов спілкування. • Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією. • Виконання проекту (участь у теле- чи радіопередачі, інтерв'ю про значення української мови в житті нашого народу). Читання, говоріння, письмо, їхні особливості.
подібних до тих, що зображено в тексті висловлює власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до		Урок розвитку мовлення №1. Види мовленнєвої діяльності (1 год.)

зображених у тексті людей, подій, ситуацій, явищ тощо обгрунтовує значення інформації, здобутої в прочитаному тексті складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними мовними нормами взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі, дбаючи про безпеку дотримується норм етикету під час онлайн-спілкування		Читання мовчки тексту, аналіз прочитаного, відповіді на запитання за змістом прочитаного та виконання тестових завдань.

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ Текст. Речення. Слово (7 год.) Ціннісні орієнтири • Почуття любові до свого рідного краю. Гордість за свій народ. • Здатність протистояти виявам несправедливості, жорстокості. Неприйняття агресії. • Готовність робити добрі справи, діяти правильно в ситуації вибору. • Повага до людей, доброзичливість. • Усвідомлення цінності власного життя і збереження здоров'я, прагнення бути фізично здоровою людиною. • Усвідомлення краси природи як унікального явища та її значення в житті людини. • Успішна діяльність у технологічному швидкозмінному середовищі.		

Учень / учениця: вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) вибірково переказує зміст почутого повідомлення складає простий план почутого передає з використання окремих способів і засобів візуалізації враження від почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) визначає ключові слова в почутому повідомленні	МОВНА ЛІНІЯ • Текст. Заголовок тексту. • Поділ тексту на речення. • Інтонація речень, різних за метою висловлювання. • Слово як компонент речення. • Лексичне значення слова. • Слово як частина мови. Роль слів різних частин мови. Граматичні форми слів різних частин мови (практично). МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ • Текст. Змістова й композиційна єдність, зв'язність тексту. • Тема, основна думка тексту, мікротема, тематичне речення. • Простий план тексту. • Будова тексту (зачин, основна частина, кінцівка). • Ключові слова в тексті. • Усна й письмова форми тексту (висловлення).	МОВНА ЛІНІЯ • Тлумачення лексичного значення слова. • Добирання синонімів і антонімів. • Доповнення речень словами в правильних граматичних формах. • Обґрунтування ролі слів різних частин мови. • Визначення в слові орфограм, записування правильно слів з вивченими орфограмами. • Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних із неправильним уживанням слів. • Робота зі словниками та довідковими джерелами. Обмін враженнями щодо здобутої в них інформації. • Ігри зі словами (вікторини, кросворди, ребуси). МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ • Аналіз та оцінювання

визначає головну і другорядну інформацію у прочитаному тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) формулює тему та основну думку тексту виокремлює в тексті мікротеми розрізняє тексти різних стилів і типів переказує зміст тексту в різний спосіб відповідно до завдання складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними лексичними, граматичними, орфографічними нормами виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (текст, речення, слово, форми слова) порівнює та зіставляє мовні одиниці різних рівнів за визначеними ознаками вирізняє окремі мовні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть	• Типи мовлення: розповідь, опис, роздум. • Особливості будови опису предмета.	прочитаного чи прослуханого тексту. • Добирання заголовка тексту. • Формулювання теми й основної думки тексту. • Визначення мікротем і тематичних речень. • Колективне складання простого плану прослуханого або прочитаного тексту. • Визначення ключових слів у тексті. • Аналіз будови тексту, виділення зачину, основної частини та кінцівки. • Редагування речень, у яких допущено помилки у слововживанні. • Складання висловлення за поданими чи дібраними самостійно опорними словами. Урок розвитку мовлення №2. Особливості будови опису предмета (1 год.) Складання висловлення за коміксом (малюнком). • Усний опис малюнка, за допомогою якого можна проілюструвати прочитаний текст. • Мовленнєвий експеримент (наприклад, заміна іменників займенниками для уникнення небажаного повтору слів). • Складання висловлення з особовими займенниками з урахуванням змісту. • Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією. • Зіставлення прочитаного

урізноманітнює власне мовлення завдяки роботі із словниками та довідковими джерелами		із зображеним на малюнку (зокрема передавання емоцій людини в тексті та на малюнку). • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. Урок розвитку мовлення №3 (1 год.) Усний вибірковий переказ художнього тексту, що містить опис предмета, за колективно складеним простим планом. Редагування переказу. <i>Діагностична робота. Текст. Речення. Слово</i>
Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
ЛЕКСИКОЛОГІЯ(11 год.) ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ • Готовність удосконалювати власне мовлення, зокрема збагачувати словниковий запас. • Повага до національних символів. • Готовність до налагодження контактів з іншими особами з використанням різноманітних мовних засобів та з дотриманням норм мовленнєвого етикету. • Усвідомлення себе як невід'ємної частини природи, взаємозалежності людини та природи. • Прагнення поглиблювати уявлення про цілісну наукову картину світу для суспільно-технологічного розвитку.		
Учень /учениця: самостійно складає простий план почутого вказує на окремі особливості, що	МОВНА ЛІНІЯ • Лексичне значення слова. • Однозначні й багатозначні слова (<i>повторення</i>). • Використання багатозначних слів у прямому й переносному	МОВНА ЛІНІЯ • Тлумачення лексичного значення слова. Зіставлення лексичного та граматичного значення слова. • Лінгвістичне мінідослідження. • Тлумачення лексичних
сприяють або	значеннях (<i>повторення</i>).	значень багатозначних слів,

заважають ефективній комунікації в конкретній ситуації спілкування	Роль слів у переносному значенні в художньому стилі мовлення. • Синоніми (<i>повторення і поглиблення</i>). Синонімічний ряд. Роль синонімів у мовленні. Використання синонімів як засобу зв'язку речень у тексті та для уникнення невиправданих повторів слів.	омонімів і паронімів з урахуванням контексту. • Добирання синонімів, антонімів.
дотримується норм у виборі мовленнєвих засобів	• Антоніми (<i>повторення і поглиблення</i>). Роль антонімів у мовленні. Антоніми в прислів'ях і приказках.	• Доповнення речень словами з урахуванням контексту. • Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних із неправильним уживанням слів.
читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання	• Омоніми (<i>повторення і поглиблення</i>). Розрізнення омонімів і багатозначних слів. • Пароніми. • Лексична помилка (<i>практично</i>). • Тлумачний словник, словники антонімів, синонімів, омонімів, паронімів (<i>практично</i>).	• Робота зі словниками та іншими джерелами інформації. Обмін враженнями щодо здобутої в них інформації. • Ігри зі словами (вікторини; наприклад, відгадування за лексичним значенням, добирання синонімів, антонімів тощо).
формулює тему та основну думку тексту	ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ 1. Чи може слово збагатитися новим лексичним значенням?	МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ • Аудіювання і читання тексту, у якому використано слова, ужиті в переносному значенні.
розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них	2. З якою метою укладають словники? 3. Як виникають переносні значення слів? 4. Чим омоніми відрізняються від багатозначних слів?	• Аналіз, оцінювання, інтерпретація тексту. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого.
висловлює власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у тексті людей, подій, ситуацій, явищ тощо	5. Чи може слово вилікувати людину? А поранити?	• Порівнювання текстів щодо наявності в них багатозначних слів, синонімії, антонімії. • Редагування речень і текстів (зокрема оголошень), у яких допущено лексичні помилки, з коментуванням. • Складання речень з опорними словами та певного змісту.
використовує для розв'язання завдань актуальні та достовірні текстові/медіатекстові джерела інформації		
переказує зміст тексту в різний спосіб відповідно до		

завдання складає та оформлює власне висловлення згідно з ustalеними лексичними нормами добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень пояснює окремі виправлення з урахуванням вивчених правил виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (слова, речення, тексти) вирізняє лексичні чужому мовленні, пояснює їх суть порівнює тексти щодо наявності в них	6. У чому сила слова? МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ • Особливості будови опису тварини.	• Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією. • Висловлення міркувань щодо проблемних питань, пов'язаних з мовними явищами. • Урок розвитку мовлення №4 Складання і розігрування діалогу-розпитування про корисність різних видів спорту(правила користування смартфоном та ін.) з використанням синонімів, антонімів. • Складання і розігрування діалогу етикетного характеру з використанням синонімічних етикетних формул вітання, прохання, вдячності (у музеї, бібліотеці, магазині, спортзалі та ін.) з урахуванням віку та статусу співрозмовника. • Складання діалогу про погоду з використанням запропонованих або дібраних самостійно антонімів. • Робота з деформованим текстом (заміна повторюваних слів синонімами, використання синонімів як засобу зв'язку речень у тексті). • Складання опису природи з використанням слів у переносному значенні, а також епітетів і порівняння. • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами.

багатозначних слів, синонімії, антонімії творчо використовує лексичні засоби, обираючи доречні нестандартні рішення урізноманітнє власне мовлення завдяки роботі із словниками та довідковими джерелами		слайди, відеоролик) для соцмереж про поширені лексичні помилки. • Виконання проекту (наприклад, складання рекламного тексту з метою спонукати правильно добирати слова, урізноманітнювати своє <i>Урок розвитку мовлення №5 Докладний письмовий переказ тексту розповідного характеру з елементами опису тварини, що містять синоніми і антоніми.</i> <i>Діагностична робота. Лексикологія.</i>

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
БУДОВА СЛОВА. ОРФОГРАФІЯ (14год.) Ціннісні орієнтири • Повага до історико-культурного надбання і традицій українського народу. • Усвідомлення важливості активного, здорового способу життя. • Потреба в спілкуванні з мистецтвом. • Відкритість до інновацій, готовність продукувати нові ідеї, спонукати до цього інших людей.		
<i>Учень /учениця:</i>	МОВНА ЛІНІЯ	МОВНА ЛІНІЯ

дотримується норм у виборі мовленнєвих засобів знаходить у тексті відому і нову інформацію розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них обгрунтовує значення інформації, здобутої в прочитаному тексті створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, орфографічними, стилістичними нормами створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень	• Основа слова й закінчення. Незмінні й змінні слова (<i>повторення і поглиблення</i>). • Корінь слова. Спільнокореневі слова та форми слова (<i>повторення і поглиблення</i>). Спільнокореневі слова як засіб зв'язку речень у тексті. • Префікс і суфікс (<i>повторення і поглиблення</i>). Суфікси та префікси, які надають словам емоційного забарвлення та виразності. • Правопис значущих частин слова (<i>повторення</i>). • Написання префіксів <i>пре-, при-, прі-</i>.	• Добирання спільнокореневих слів, слів з певними префіксами та суфіксами, слів за схемами. • Виділення у слові значущих частин. • Лінгвістичне мі ні дослідження (наприклад: «Фемінитиви - це прекрасно», «Найуживаніші суфікси для творення фемінитивів»). • Визначення в реченнях (текстах) і добирання слів, що містять антонімічні префікси. • Визначення в слові орфограм, обгрунтування написання значущих частин слова, записування правильно слів з вивченими орфограмами. • Складання «хмари слів» до теми «Правопис префіксів». • Робота зі словником. • Ігри зі словами (наприклад, добирання слів, відгадування тощо). МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ • Урок розвитку мовлення №6. Аудіювання і читання текстів, що містять слова із суфіксами, які надають слову значень зменшуваності й пестливості. • Аналізування, оцінювання, інтерпретація тексту. • Порівнювання текстів щодо наявності в них спільнокореневих слів. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи
	ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ 1. Для чого словам закінчення? Чи всі слова його мають? 2. Для чого словам різні форми? 3. Чи може існувати слово без кореня? 4. Чим спільнокореневі слова відрізняються від форм слова? 5. Що спільного й відмінного між суфіксом і префіксом? Яка роль цих значущих частин слова? МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ • Особливості твору-опису тварини (предмета).	

пояснює окремі виправлення з урахуванням вивчених правил виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (частини слова, слова, форми слова) порівнює та зіставляє мовні одиниці різних рівнів за визначеними ознаками виризняє окремі мовні явища (спільнокореневі слова тощо) у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть порівнює тексти щодо наявності в них спільнокореневих слів урізноманітнює власне мовлення завдяки роботі із словниками та довідковими джерелами		почутого. • Редагування речень і текстів, що містять спільнокореневі слова й форми одного слова (з коментуванням). • Створення казки, текст якої містить слова, що надають слову значення збільшеності та згрубілості. • Складання мікротексту зі словами, що мають суфікси та префікси, які надають їм емоційного забарвлення і виразності. • Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією. • Висловлення міркувань щодо проблемних питань, пов'язаних з мовними явищами. • Створення розповіді про відвідування зоопарку з використанням незмінних слів (назв тварин). • Складання речень-компліментів з використанням слів із префіксом <i>пре-</i> (наприклад, для привітання з днем народження). • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Усне повідомлення на лінгвістичну тему (наприклад, «Префікси-антоніми»), • Підготовка відеопам'ятки (постер, слайди, відеоролик) про написання префіксів. Урок розвитку мовлення № 7.

		Написання твору-опису тварини (або предмета) з використанням слів із суфіксами та префіксами, що надають тексту емоційного забарвлення й виразності (у художньому стилі). Редагування твору-опису. <i>Діагностична робота.</i> <i>Будова слова. Орфографія</i>

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
ФОНЕТИКА. ГРАФІКА. ОРФОЕПІЯ. ОРФОГРАФІЯ (19 год.) Звуки мови й звуки мовлення. Позначення звуків мовлення на письмі. Склад. Наголос Ціннісні орієнтири • Повага до культурних цінностей українського народу. • Усвідомлення себе як невід’ємної частини природи, взаємозалежності людини та природи. • Співпереживання, взаємоповага і взаємодопомога. • Відкритість до інновацій, готовність продукувати нові ідеї. • Здатність до конструктивної взаємодії дітей між собою та з дорослими.		
<i>Учень /учениця:</i> вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення виявляє і відтворює прихований зміст повідомлення, розрізняючи невербальні засоби (інтонацію, силу голосу, логічні наголоси, темп, паузи, міміку,	МОВНА ЛІНІЯ • Звуки мови і звуки мовлення. Відмінність їх від інших звуків, які створює людина (кашляння, свист), звуків природи, фізичних явищ тощо. • Голосні і приголосні звуки. • Приголосні тверді і м’які, дзвінкі і глухі, шиплячі (<i>повторення</i>). Напівпом’якшені (пом’якшені) приголосні. • Вимова звуків, які позначаємо буквами г і г.	МОВНА ЛІНІЯ • Записування слова фонетичною транскрипцією. • Визначення належності звуків до певної групи: голосних і приголосних, твердих і м’яких, дзвінких і глухих, шиплячих. • Фонетичний розбір слова. • Лінгвістичне мінідослідження. • Мовленнєвий експеримент (наприклад, зсув наголосу в слові). • Орфоепічний тренінг

жести, пози), використані для передачі прихованого змісту визначає основну мету почутого аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом дотримується норм у виборі мовленнєвих засобів розрізняє тексти різних стилів і типів висловлює власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у тексті людей, подій, ситуацій, явищ тощо записує власні міркування або інформацію з інших джерел створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід знаходить і виправляє недоліки	• Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт (абетка, азбука). Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв <i>я, ю, є, ї та щ (повторення)</i>. • Склад. • Основні правила переносу. • Наголос. Логічний наголос для виділення слів зі смисловим навантаженням. • Орфоепічний словник і словник наголосів. • Орфоепічна помилка (<i>практично</i>). ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ 1. Чим звук відрізняється від букви? 2. Чому в українській мові звуків більше, ніж букв? 3. Навіщо потрібно знати алфавіт? 4. Чи є в алфавіті букви, без яких можна обійтися? МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ • Особливості будови розповіді.	(удосконалення вимови звуків відповідно до правил орфоепії). • Визначення складів у слові. Перенесення слів із рядка в рядок. • Визначення наголосу в слові. • Використання логічного наголосу для виділення слів зі смисловим навантаженням. • Упорядкування за алфавітом прізвищ письменників (співаків, імен героїв улюблених мультфільмів та ін.). • Виправлення орфоепічних помилок. • Складання електронної мапи (малюнка) звуків української мови. • Робота з орфоепічним словником і словником наголосів. • Ігри зі словами (вікторини). МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ • Виразне читання текстів з дотриманням правил орфоепії. • Аналізування, оцінювання тексту. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного та почутого. • Виявлення та аналіз орфоепічних помилок (зокрема в наголошуванні слів, вимові шиплячих) у своєму мовленні та мовленні інших людей. • Складання усного

та помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів, порівнює та зіставляє мовні одиниці різних рівнів за визначеними ознаками вирізняє фонетичні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть урізноманітнює власне мовлення		висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією. • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Урок розвитку мовлення №8. Складання та розігрування діалогів з використанням слів, у вимові яких часто трапляються помилки (черговий, новий, випадок, вимова, запитання, завдання, разом та ін.)(1 год.) • Запис аудіопривітання з дотриманням правил орфоєпії. • Складання речень і мікротекстів, що містять слова, у вимові яких трапляються помилки. Контрольний диктант. Діагностична робота. Звуки мови та мовлення. Урок розвитку мовлення №9. Усний переказ тексту, що містить опис предмета або тварини(1 год.) Урок розвитку мовлення №10. Контрольний письмовий переказ тексту з елементами опису предмета або тварини (1 год.) Урок розвитку мовлення №11. Твір- розповідь на основі власного досвіду в художньому стилі (за планом) Редагування твору (1 год.). Урок розвитку мовлення №12. Аналіз твору-розповіді(1 год.)

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
ФОНЕТИКА. ГРАФІКА. ОРФОЕПІЯ. ОРФОГРАФІЯ (16 год.) Вимова голосних і приголосних звуків. Чергування звуків. Правопис префіксів з- (зі-, с-), роз- (рози-), без- Ціннісні орієнтири • Краса, естетична довершеність української мови, зокрема її милозвучність і мелодійність. • Патріотизм, національна самосвідомість та ідентифікація. • Любов до культури свого народу, його традицій, звичаїв, обрядів. • Збереження та примноження родинних цінностей, забезпечення єдності поколінь. • Усвідомлення необхідності дотримуватися правил безпечної життєдіяльності.		
Учень /учениця: визначає спільне і різне в повідомленнях інших осіб розпізнає наявні в почутому повідомленні факти, судження та аргументи дотримується норм у виборі мовленнєвих засобів знаходить у тексті відому і нову інформацію розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них записує власні міркування або інформацію з інших	МОВНА ЛІНІЯ • Вимова голосних звуків. Ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Позначення на письмі ненаголошених голосних [е], [и] в коренях слів (<i>повторення і поглиблення</i>). • Орфографічний словник. • Орфограма (<i>практично</i>). • Орфографічна помилка (<i>практично</i>). • Вимова приголосних звуків. • Уподібнення приголосних звуків. • Написання слів із сумнівними приголосними. • Вимова та правопис префіксів з- (<i>зі-, с-</i>), роз- (<i>рози-</i>), без-. • Спрощення в групах приголосних. • Найпоширеніші випадки чергування голосних звуків (<i>практично</i>): [о] - [а], [е] - [і], [е] - [и]; [о], [е] з [і]; [и] - [і] після [ж], [ч], [ш], Гшчі та [г], [к], [х] у коренях	МОВНА ЛІНІЯ • Записування слова фонетичною транскрипцією. • Розпізнавання в словах явищ уподібнення звуків, спрощення, чергування звуків. • Лінгвістичне мінідослідження. • Добирання слів з уподібненням звуків, спрощенням, чергуванням звуків. • Орфоепічний тренінг (удосконалення вимови звуків відповідно до правил орфоепії). • Читання слів уголос із дотриманням норм орфоепії. • Визначення в слові орфограм, обґрунтування написання слів, записування правильно слів з вивченими орфограмами. • Вибір прийменника, сполучника з дотриманням правил милозвучності. • Виявлення і виправлення

джерел створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними орфографічними нормами добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень пояснює окремі виправлення з урахуванням вивчених правил вирізняє фонетичні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть порівнює тексти щодо наявності в них чергувань звуків,	слів. • Найпоширеніші випадки чергування приголосних звуків (<i>практично</i>): [г], [к], [х] - [ж], [ч], [ш] - [з'], [д] - [дж]; [зд] - [ждж]. • Основні випадки чергування [у] - [в], [і] - [й]; уживання прийменника зі його варіантів <i>із, зі (зо)</i> (<i>правила милозвучності</i>). ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ 1. У чому полягає милозвучність української мови? 2. Як і коли орфографічний словник стає в пригоді? 3. Які українські слова «порушують» правила милозвучності? МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ • Особливості складання есе.	орфоепічних помилок (з коментуванням і без). • Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних з уживанням слів. • Робота з орфографічним словником. • Ігри зі словами (вікторини). МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ • Урок розвитку мовлення № 13. Виразне читання текстів уголос із дотриманням правил орфоепії. • Аналізування, оцінювання, інтерпретація тексту. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. • Виявлення та аналіз орфоепічних помилок (зокрема у вимові дзвінків) у своєму мовленні та мовленні інших людей. • Складання речень з опорними словами та певного змісту. • Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією. • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Висловлення міркувань щодо проблемних питань, пов'язаних з мовними явищами. • Складання висловлення про дружбу чи людські чесноти з використанням слів, у яких відбувається спрощення (наприклад,

засобів милозвучності урізноманітне власне мовлення завдяки роботі із словниками та довідковими джерелами		<i>щасливіш, чесніш, совісний, безкорисливий, заздрісний, улесливіш).</i> • Складання усного повідомлення про рослини-символи українського народу з дотриманням правил уживання <i>у - в, і - й</i> (з обґрунтуванням свого вибору). • Укладання пам'ятки щодо дотримання найпоширеніших чергувань приголосних звуків. • Записування аудіоповідомлення для соцмереж зі зразками правильної вимови. • Виконання проекту (наприклад, підготовка й проведення мовознавчої вікторини на тему «Фонетика. Орфоепія» чи «Наголос у повсякденному житті»). Урок розвитку мовлення №14. Написання есе про красу й милозвучність української мови (про транспорт майбутнього, воду в природі тощо). Редагування есе. <i>Діагностична робота. Вимова й чергування голосних і приголосних звуків. Правопис префіксів.</i>

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності

ФОНЕТИКА. ГРАФІКА. ОРФОЕПІЯ. ОРФОГРАФІЯ (10 год.)

Уживання м'якого знака. Апостроф. Сполучення букв *йо,ьо*. Подвоєння букв

Ціннісні орієнтири

- Активна життєва позиція щодо природоохоронної діяльності, оздоровлення довкілля.
- Товариськість, дружба, співпереживання, толерантність, взаєморозуміння.
- Усвідомлення важливості збереження здоров'я, зокрема правильного харчування.

<i>Учень /учениця:</i> вказує на конструктивні думки, критично і толерантно ставлячись до різних поглядів наводить кілька аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції, використовуючи типові мовленнєві конструкції, доречні цитати з тексту для увиразнення власних поглядів, ідей, переконань розрізняє тексти різних стилів і типів переказує зміст тексту в різній спосіб відповідно до завдання	МОВНА ЛІНІЯ • Позначення м'якості приголосних на письмі. Уживання м'якого знака (<i>повторення і поглиблення</i>). • Сполучення букв <i>йо,ьо</i>. • Апостроф (<i>повторення і поглиблення</i>). • Подвоєння букв на позначення збігу однакових приголосних. • Подвоєння букв на позначення подовжених приголосних. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ 1. Для чого в українській мові використовують м'який знак і апостроф? 2. Чи тільки м'яким знаком позначають м'якість приголосних на письмі? 3. Чим збіг приголосних відрізняється від подовження приголосних? МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ • Особливості будови елементарного роздуму.	МОВНА ЛІНІЯ • Записування слова фонетичною транскрипцією. • Визначення належності звуків до групи твердих чи м'яких. • Орфоепічний тренінг (удосконалення вимови звуків відповідно до правил орфоепії). • Визначення в слові орфограм, обґрунтування написання слів, записування правильно слів з вивченими орфограмами. • Складання і проведення словникових диктантів. • Лінгвістичне мінідослідження. • Складання «хмари слів» на вивчену орфограму. • Підготовка відеопам'ятки (постер, слайди, відеоролик, схема) для соцмереж про вживання апострофа чи м'якого знака. • Робота з орфографічним словником. МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ

записує власні міркування або інформацію з інших джерел створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними орфографічними нормами створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень пояснює окремі виправлення з урахуванням вивчених правил		• Аналіз, оцінювання, тексту. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. • Проговорювання скоромовок. • Висловлення міркувань щодо проблемних питань, пов'язаних з мовними явищами. • Складання висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією. • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Виконання проєкту (наприклад, складання коміксу, казки, плакату, розроблення макету вебсторінки, презентації тощо на тему, пов'язану з фонетикою, орфоепією, орфографією). Урок розвитку мовлення №15. Докладний усний переказ художнього тексту розповідного характеру з елементами роздуму (1 год.). Урок розвитку мовлення №16. Написання твору-роздуму на тему, пов'язану із життєвим досвідом учнів, у художньому стилі за колективно складеним планом (1 год.) Урок розвитку мовлення №17. Аналіз письмового твору-

вирізняє фонетичні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть	роздуму. <i>Діагностична робота. М'який знак. Апостроф. Подвоєння букв</i>

урізноманітнює власне мовлення завдяки роботі із словниками та довідковими джерелами	

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
ВІДОМОСТІ ІЗ СИНТАКСИСУ ТА ПУНКТУАЦІЇ (9 год.) Словосполучення і речення. Головні та другорядні члени речення ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ: • Почуття поваги до рідного краю, народу. Плекання українських національних цінностей. • Уміння налагоджувати контакти з іншими особами. Готовність до пошуку різноманітних способів розв'язання комунікативних проблем. • Потреба в спілкуванні з мистецтвом. • Любов до батьків. • Усвідомлення себе як невід'ємної частини природи.		

Учень /учениця: визначає ключові слова в почутому повідомленні доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації добирає стиль мовлення відповідно до мети, потреб і умов спілкування	МОВНА ЛІНІЯ • Словосполучення. Відмінність словосполучення від слова й речення. Головне й залежне слово в словосполученні. • Речення, його граматична основа (підмет і присудок). Речення з одним головним членом (<i>загальне ознайомлення</i>). • Види речень за метою висловлювання; за емоційним забарвленням: окличні і неокличні (<i>повторення</i>). • Пунктуаційна помилка та	МОВНА ЛІНІЯ • Визначення головного й залежного слова в словосполученні. • Складання словосполучень за схемами. • Конструювання словосполучень з поданих слів з використанням і без використання прийменників. • виправлення типових (найбільш поширених) граматичних помилок у словосполученнях. • Групування словосполучень залежно від способу вираження головного слова.

дотримується норм у виборі мовленнєвих засобів формулює тему та основну думку тексту розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них визначає актуальність і несуперечливість тексту (наприклад, чи наведена інформація є правдивою, актуальною, не містить суперечностей) на основі власного досвіду та досвіду інших осіб записує власні міркування або інформацію з інших джерел створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід складає та оформлює власне висловлення згідно з ustalеними пунктуаційними нормами добирає доречні засоби мовної	її умовне позначення (практично). • Другорядні члени речення: додаток, означення, обставина. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ 1. Чи будь-які два слова утворюють словосполучення? 2. Навіщо потрібні розділові знаки в кінці речення? 3. Чому підмет і присудок названо головними членами речення, а інші - другорядними? 4. Який із членів речення, на вашу думку, є найголовнішим? Чи можемо ми обійтися хоча б без одного з них? 5. Чому підмет і присудок не можуть бути словосполученням?	• Замінювання словосполучень синонімічними. • Розбір словосполучення як синтаксичної одиниці. • Визначення в реченні чи тексті вказаних синтаксичних одиниць. • Підкреслення членів речення. • Синтаксичний розбір речення. • Визначення пунктограм, обґрунтування вживання розділових знаків, записування правильно речень із вивченими пунктограмами. • Лінгвістичне мінідослідження. • Відновлення прислів'їв, приказок з певної групи слів. • Виписування з довідникових джерел прислів'їв, приказок у формі спонукальних речень. • Визначення частин мови, якими виражено вказані члени речення. • Поширення речень додатками, означеннями, обставинами. МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ • Аналіз, оцінювання тексту, який містить вивчені синтаксичні одиниці. • Виразне читання речень відповідно до мети висловлення та інтонації. • Заміна словосполучень синонімічними з метою посилення виразності й образності тексту.

виразності для оформлення власного висловлення висловлюється в захищеному цифровому середовищі щодо проблем, пов'язаних із власним життєвим досвідом, зокрема навчанням, читацькою практикою знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень пояснює окремі виправлення з урахуванням вивчених правил аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (слова, словосполучення, речення, тексти) порівнює та зіставляє мовні одиниці різних рівнів за визначеними ознаками вирізняє окремі синтаксичні явища у своєму та чужому		• Складання речень указанного виду та з визначеними синтаксичними одиницями (зокрема за схемами). • Перебудова речень (наприклад, розповідних на спонукальні або питальні). • Складання висловлення з використанням опорних словосполучень (наприклад: <i>улюблені книжки, відповіді на запитання, запам'ятаю назавжди</i>). • Добирання ключових слів (словосполучень) для опису пам'ятки архітектури. • Складання у формі спонукальних речень порад, яких мають дотримуватися п'ятикласники, і розміщення цих порад у соцмережах. • Моделювання життєвих ситуацій із використанням прислів'їв. • Створення тексту Інформації для шкільного вебсайту або шкільної електронної газети про кумедну поведінку ваших домашніх улюбленців з використанням різних за метою висловлення речень. • Складання розповіді з використанням різних видів речень за метою висловлювання (орієнтовні теми: «Ми відповідальні за майбутнє країни», «Ми - патріоти»). • Складання тексту вітальної листівки з використанням означень. • Переказування тексту за

мовленні, пояснює їх суть порівнює тексти щодо наявності в них певних синтаксичних явищ		виписаними словосполученнями. • Складання тексту (опису, роздуму) про природні явища з використанням епітетів. • Складання діалогу-розпитування «Як проїхати до центральної частини міста» (з використанням реплік-речень, які містять обставини). • Складання висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією, з вибором синтаксичних одиниць (зокрема з метою уникнення конфліктних ситуацій). • Усне висловлення-роздум з використанням визначених синтаксичних одиниць (наприклад, «Чому потрібно говорити правду?»). Урок розвитку мовлення №18. Написання твору-роздуму за колективно складеним планом у художньому стилі (орієнтовні теми: «Чому потрібно берегти природу», «Що може зробити мене щасливим», «Чому необхідно знати історію свого народу»). Редагування твору-роздуму. УРМ №19. Аналіз письмового твору- роздуму. <i>Діагностична робота.</i> <i>Словосполучення й речення.</i> <i>Головні та другорядні члени речення.</i>

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
ВІДОМОСТІ ІЗ СИНТАКСИСУ ТА ПУНКТУАЦІЇ		
Речення з однорідними членами. Звертання. Вставні слова та сполучення слів. Складне речення. Пряма мова. Діалог (16 год.)		
Ціннісні орієнтири • Культурне та історичне надбання України. • Право кожного мати й вільно висловлювати власну думку. • Делікатність, тактовність, уміння уникати конфліктів та домовлятися. • Увага та повага до співрозмовника (адресата листа).		
<i>Учень (учениця):</i> стисло переказує зміст почутого повідомлення, підпорядковуючи намір висловлення темі та основній думці перифразовує репліки в діалозі визначає ключові слова в почутому повідомленні добирає стиль мовлення відповідно до мети, потреб і умов спілкування дотримується норм у виборі мовленнєвих засобів пояснює функції основних складників друкованого чи цифрового текстового джерела інформації	МОВНА ЛІНІЯ • Речення з однорідними членами (без сполучників і з найбільш уживаними сполучниками). Кома між однорідними членами речення. • Узагальнювальне слово в реченні з однорідними членами. Двокрапка перед однорідними членами речення після узагальнювального слова. - Тире перед узагальнювальним словом. • Звертання. Непоширені і поширені звертання. Розділові знаки для виділення звертань (<i>повторення</i>). • Ознайомлення з найбільш уживаними вставними словами та сполученнями слів (<i>практично</i>). Виділення вставних слів на письмі комами. • Складні речення з безсполучниковим і сполучниковим зв'язком. Кома між частинами складного речення. • Пряма мова. Діалог. Розділові знаки для оформлення прямої мови	МОВНА ЛІНІЯ • Визначення в реченні чи тексті вказаних синтаксичних одиниць. • Визначення пунктограм, обґрунтування вживання розділових знаків, записування правильно речень із вивченими пунктограмами. • Підкреслення членів речення. • Синтаксичний розбір речення. • Лінгвістичне мінідослідження. • Замінювання вставних слів синонімічними. • Добирання сполучників для зв'язку частин складного речення. • Складання схеми речення з прямою мовою. МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ • Читання та аудіювання діалогів, а також текстів, які містять визначені синтаксичні одиниці. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного. • Складання речень з указаними синтаксичними одиницями, зокрема за

(заголовка, змісту, анотації тощо), розрізняє складники структури тексту відповідно до його жанрово-родової належності та стильових особливостей використовує заголовки, зміст та анотацію для оптимізації роботи з текстом формує тему та основну думку тексту розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них проектує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображено в тексті обґрунтовує значення інформації, здобутої в прочитаному тексті визначає актуальність і несуперечливість тексту (наприклад, чи наведена інформація є правдивою, актуальною, не	(зокрема діалогу). ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ 1. Чи може один розділовий знак змінити зміст речення? 2. Чи завжди перед сполучником / ставимо кому? А перед сполучником <i>алеї</i> 3. Чому слова <i>письменник і поет</i> не можуть бути однорідними? 4. Чому звертання не є членом речення? 5. Чи варто уникати вживання вставних слів і	схемами. • Складання речень за картиною з використанням визначених синтаксичних одиниць. • Перебудовування речень (наприклад, складних на речення з прямою мовою). • Редагування речень, у яких допущено помилки у вживанні однорідних членів речення (з коментуванням). • Доповнення речень однорідними членами, звертанням чи вставним словом. • Складання текстів з указаними синтаксичними одиницями. • Складання тексту вітальної листівки з нагоди Дня матері, Дня Землі тощо з використанням звертань. • Складання тексту-відповіді відповідно до запропонованої ситуації з використанням вставних слів. • Складання діалогів відповідно до запропонованої ситуації чи за фото з використанням визначених синтаксичних одиниць. • Складання розповіді (легенди) про історію рідного міста (села) з використанням складних речень. • Складання розповіді «Мудрі батькові поради» («Улюблені пісні моєї мами», «Чого навчив мене мій тренер») з використанням речень, що містять пряму мову. • Інценування байки, текст якої містить діалог.

містить суперечностей) на основі власного досвіду та досвіду інших осіб переказує зміст тексту в різний спосіб відповідно до завдання створює текст за визначеними характеристиками на основі певної графічної інформації (діаграми, графіка тощо) записує власні міркування або інформацію з інших джерел створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід. складає та оформлює власне висловлення згідно з ustalеними пунктуаційними нормами добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення		• Написання оповідання (казки) за поданим початком з використанням діалогу. • Стислий переказ змісту почутого повідомлення з підпорядковуванням наміру висловлення темі та основній думці. • Складання висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією, з вибором синтаксичних одиниць. • Створення тексту за визначеними характеристиками на основі певної графічної інформації (діаграми, графіка тощо). Урок розвитку мовлення №20. Лист до рідної людини з використанням звертань і вставних слів (1 год.) Урок розвитку мовлення №21. Коротке повідомлення (на основі кількох джерел) у публіцистичному стилі на морально-етичну або суспільну тему (1 год.) Урок розвитку мовлення №22. Усний твір-роздум у художньому стилі (1 год.). Урок розвитку мовлення №23. Письмовий докладний переказ тексту розповідного характеру з елементами роздуму, що містить однорідні члени речення (1 год.). Урок розвитку мовлення №24. Аналіз письмового переказу. <i>Діагностична робота.</i> <i>Речення з однорідними членами.</i> <i>Звертання. Вставні слова.</i> <i>Діагностична робота</i> <i>.Складне речення. Пряма</i>

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
Повторення та узагальнення вивченого в 5 класі. (5 год.)		
<i>Учень (учениця):</i> знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень пояснює окремі виправлення з урахуванням вивчених правил аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (слова, словосполучення, речення, тексти) вирізняє окремі синтаксичні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть, порівнює тексти щодо наявності в них певних синтаксичних явищ творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір.	ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ 1. Чи може один розділовий знак змінити зміст речення? 2. Чи завжди перед сполучником / ставимо кому? А перед сполучником <i>алеї</i>? 3. Чому слова <i>письменник і поет</i> не можуть бути однорідними? 4. Чому звертання не є членом речення? 5. Чи варто уникати вживання вставних слів і звертань? МОВНА ЛІНІЯ Лексикологія. Будова слова й орфографія. Фонетика й графіка. Орфоепія та орфографія. Синтаксис та пунктуація.	МОВНА ЛІНІЯ *Тлумачення лексичного значення слів. *Добирання синонімів, антонімів, омонімів. *Визначення в слові орфограм. *Виділення у слові значущих частин. Розбір слова за будовою. *Фонетичний розбір слова. *Розпізнавання явищ уподібнення, спрощення, чергування звуків. *Синтаксичний розбір речення. *Визначення пунктограм у реченнях. <i>Уроки розвитку мовлення № 25-26.</i> <i>Складання оголошення для розміщення на вебсайті про очікувану подію (екскурсію, поїздки до музею, відвідування театру тощо) (2 год.).</i> Контрольний диктант.